Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0250

Ilgtspējīgas attīstības mērķu rezultatīva īstenošana, gatavojoties Augsta līmeņa politiskā foruma 2026. gada sanāksmei

Eiropas Parlamenta 2026. gada 7. jūlija rezolūcija par ilgtspējīgas attīstības mērķu rezultatīvu īstenošanu, gatavojoties Augsta līmeņa politiskā foruma 2026. gada sanāksmei (2025/2248(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 5. punktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 208. panta 1. punktu,

– ņemot vērā Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju, Eiropas Parlamenta un Komisijas 2017. gada 7. jūnija kopīgo paziņojumu "Jaunais Eiropas Konsenss par attīstību — mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne"[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 6. aprīļa Lēmumu (ES) 2022/591 par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam[2],

– ņemot vērā ES pirmo brīvprātīgo pārskatu par ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu, ar ko ANO tika iepazīstināta 2023. gada 19. jūlijā,

– ņemot vērā 2025. gada 4. jūnijā publicēto *Eurostat* uzraudzības ziņojumu par progresu virzībā uz IAM sasniegšanu ES kontekstā — 2025. gada izdevums,

– ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūciju Nr. 70/1 "Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam" (Programma 2030. gadam), kas tika pieņemta ANO

---

1 OV C 210, 30.6.2017., 1. lpp.
2 OV L 114, 12.4.2022., 22. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

ilgtspējīgas attīstības augstākā līmeņa sanāksmē Ņujorkā 2015. gada 25. septembrī un kurā noteica IAM,

– ņemot vērā ANO Biodaudzveidības konvenciju (*UNCBD*) un Kuņminas–Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru, par ko vienojās 2022. gada decembrī *UNCBD* Pušu konferences 15. sanāksmē,

– ņemot vērā Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam, ko ANO dalībvalstis pieņēma ANO 2015. gada 18. marta Trešajā pasaules konferencē par katastrofu riska mazināšanu,

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 12. maija paziņojumu "Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem. ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns" (COM(2021)0400) un tā pielikumus,

– ņemot vērā ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un Parīzes nolīgumu, kas tika pieņemts *UNFCCC* Pušu 21. konferencē (*COP21*) Parīzē, 2015. gada 12. decembrī,

– ņemot vērā ANO 2025. gada ziņojumu par ilgtspējīgas attīstības mērķiem,

– ņemot vērā 2023. gada IAM samitu, kas notika 2023. gada septembrī ANO Ģenerālās asamblejas augsta līmeņa nedēļas laikā,

– ņemot vērā Nākotnes samitu, kas notika 2024. gada 22. un 23. septembrī Ņujorkā, tā rezultātus, Nākotnes paktu, kurā ir noteiktas 56 darbības ilgtspējīgas attīstības paātrināšanai un finansēšanai, un Nākotnes pakta divus pielikumus — globālo digitālo paktu un deklarāciju par nākamajām paaudzēm,

– ņemot vērā Ceturto starptautisko konferenci par attīstības finansēšanu, kas no 2025. gada 30. jūnija līdz 3. jūlijam notika Seviļā, Spānijā,

– ņemot vērā *COP29* Deklarāciju par ūdeni klimatrīcībai, kas tika pieņemta *UNFCCC* Pušu 29. konferencē Baku, Azerbaidžānā, 2024. gada 20. novembrī un ko apstiprināja ES,

– ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas iniciatīvu "Viena veselība",

– ņemot vērā ANO Universitātes Ūdens, vides un veselības institūta 2026. gada janvāra ziņojumu "Globālā ūdens krīze: dzīve pāri mūsu hidroloģiskajām iespējām pēckrīzes laikmetā",

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 4. jūnija paziņojumu "Eiropas ūdens resursu noturības stratēģija" (COM(2025)0280),

– ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 5. oktobra rezolūciju par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija[3] un 2025. gada 7. maija rezolūciju par Eiropas ūdens resursu noturības stratēģiju[4],

– ņemot vērā 2023. gada 15. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu un sasniegšanu[5] un 2025. gada 9. jūlija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu un izpildi 2025. gadā gaidāmā Augsta līmeņa politiskā foruma kontekstā[6],

– ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2010. gada 28. jūlija Rezolūciju Nr. 64/292 par cilvēka tiesībām uz ūdeni un sanitāriju un 2013. gada 18. decembra Rezolūciju Nr. 68/157 par cilvēka tiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, kā arī ANO Cilvēktiesību padomes 2020. gada 6. oktobra Rezolūciju Nr. 45/8 “Cilvēka tiesības uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju”,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Attīstības komitejas un Vides, klimata un pārtikas nekaitīguma komitejas kopīgās apspriedes saskaņā ar Reglamenta 59. pantu,

– ņemot vērā Attīstības komitejas un Vides, klimata un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu (A10-0187/2026),

A. tā kā Programma 2030. gadam un tajā ietvertie 17 IAM ir vienīgais pasaules līmenī kopīgais un politiski saskaņotais satvars uz pierādījumiem balstītai politikai, ar ko risina kopīgas problēmas, pārorientē globālo kompasu uz sociālo, ekonomisko un vides ilgtspēju un nodrošina mieru un labklājību visiem cilvēkiem;

B. tā kā IAM pēdējās desmitgades laikā ir uzlabojuši miljoniem cilvēku dzīvi, proti, vairāk nekā 100 miljoni bērnu un jauniešu ir ieguvuši piekļuvi izglītībai, simtiem miljonu cilvēku ir ieguvuši piekļuvi drošam dzeramajam ūdenim, sanitārijai un elektroenerģijai, turklāt piekļuve elektroenerģijai tagad ir jau 92 % pasaules iedzīvotāju;

C. tā kā, lai gan dažās jomās ir panākts ievērojams progress, tikai 35 % IAM mērķrādītāju tiek sasniegti saskaņā ar plānoto vai tajos redzams mērens progress, gandrīz pusē rādītāju virzība ir pārāk lēna vai vērojams tikai niecīgs progress un attiecībā uz 18 % ir noticis regress;

---

3 OV C 132, 14.4.2023., 54. lpp.
4 OV C, C/2026/576, 24.2.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
5 OV C, C/2024/493, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
6 OV C, C/2026/1441, 31.3.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1441/oj.

D. tā kā pašreizējais ģeopolitiskais klimats un daudzās krīzes, tajā skaitā bruņoti konflikti, ekonomiskais spiediens un starptautiskā nestabilitāte, enerģētikas krīze, pieaugošais ūdens trūkums un biežāki sausuma periodi, planētas trīskāršā krīze — klimata pārmaiņas, biodaudzveidības izzušana un piesārņojums —, pieaugošā nevienlīdzība, demokrātijas lejupslīde, pret dzimtes konceptu un pret tiesībām vērsto kustību pieaugums un sarūkošā pilsoniskās sabiedrības telpa nopietni ietekmē progresu IAM sasniegšanā;

E. tā kā, neņemot vērā IAM finansējuma deficītu, pieaugošā nevienlīdzība valstu iekšienē un starp tām ir galvenais strukturālais šķērslis IAM sasniegšanai; tā kā pašreizējais globālais patēriņa līmenis atbilst 1,8 planētu resursu apjomam gadā un pašreizējais ES patēriņa līmenis — 3 planētu resursu apjomam gadā;

F. tā kā ES un tās dalībvalstīm arī turpmāk būtu jāuzņemas svarīga loma ilgtspējīgas attīstības un ANO balstīta multilaterālisma veicināšanā;

G. tā kā 2026. gadā gaidāmajā Augsta līmeņa politiskajā forumā tiks padziļināti izskatīti 6., 7., 9., 11. un 17. IAM;

H. tā kā piekļuve drošam un tīram dzeramajam ūdenim un sanitārijai ir cilvēktiesības, kā atzīts ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcijā Nr. 64/292; tā kā aptuveni 2,2 miljardiem cilvēku, tajā skaitā 600 miljoniem bērnu, joprojām nav piekļuves droši apsaimniekotam dzeramajam ūdenim, 3,5 miljardiem cilvēku, tajā skaitā 1,1 miljardam bērnu, nav piekļuves droši apsaimniekotai sanitārijai un aptuveni 4 miljardi cilvēku vismaz vienu mēnesi gadā piedzīvo nopietnu ūdens trūkumu; tā kā gandrīz trīs ceturtdaļas pasaules iedzīvotāju dzīvo valstīs, kas klasificētas kā valstis ar nepietiekamu ūdens nodrošinājumu vai kritiski nepietiekamu ūdens nodrošinājumu; tā kā ūdens trūkuma radītie ekonomiskie zaudējumi ES sasniedz pat 9 miljardus EUR gadā, katru gadu skarot 30 % eiropiešu un 20 % zemes platības[7];

I. tā kā klimata pārmaiņas būtiski apdraud ūdens resursus un ūdens ekosistēmas; tā kā līdz 2030. gadam globālais ūdens pieprasījums par 40 % pārsniegs pieejamos resursus un, ņemot vērā pašreizējo pieprasījuma līmeni un saskaņā ar jaunākajām aplēsēm, ilgtspējīga ūdens resursu apsaimniekošana pasaulē netiks panākta vismaz līdz 2049. gadam;

J. tā kā sievietes un meitenes ir tās, kas galvenokārt atbildīgas par ūdens, sanitārijas un higiēnas (*WASH*) pakalpojumiem un energoresursu pārvaldību mājsaimniecību līmenī; tā kā sievietes un meitenes nesamērīgi vairāk cieš no ūdens trūkuma dzimumspecifisku

---

[7] Eiropas Vides aģentūras 2024. gada 15. oktobra Ziņojums Nr. 07/2024 ar nosaukumu “Eiropas ūdens resursu stāvoklis 2024. gadā: nepieciešamība uzlabot ūdens resursu noturību”;

veselības vajadzību, sociālo faktoru un tā iemesla dēļ, ka viņām ir galvenā atbildība par ūdens savākšanu un apsaimniekošanu; tā kā sievietes un meitenes saskaras ar paaugstinātu veselības risku, izglītības iespēju zaudēšanu un pastiprinātu pakļautību ar dzimumu saistītai vardarbībai, it īpaši konfliktu skartajās zonās un humanitāro krīžu laikā;

K. tā kā ieguldījumi dzimumvērīgā *WASH* un enerģētikas politikā samazina ar dzimumu saistītas vardarbības risku, samazina bērnu un mātes mirstību, palielina meiteņu piekļuvi izglītībai un uzlabo saņemtās izglītības kvalitāti, veicina sieviešu ekonomisko līdzdalību un iztikas līdzekļus, paātrina pāreju uz ilgtspējīgu enerģiju un palīdz veidot noturīgas kopienas;

L. tā kā vairāk nekā 1000 bērnu, kas jaunāki par pieciem gadiem, katru dienu mirst ar nedrošiem *WASH* pakalpojumiem saistītu slimību, piemēram, caurejas, dēļ; tā kā miljoniem cilvēku ar invaliditāti atbilstošu *WASH* pakalpojumu trūkums rada ievērojamus šķēršļus, jo nepiekļūstama infrastruktūra un stigma kaitē viņu veselībai, drošībai un cieņai; tā kā pašreizējais progresa temps būs jādubulto, lai līdz 2030. gadam sasniegtu mērķus attiecībā uz vispārēju ūdens, sanitārijas un higiēnas (*WASH*) pakalpojumu aptvērumu skolās;

M. tā kā ūdensapgādes un enerģētikas infrastruktūru aizsargā starptautiskās humanitārās tiesības; tā kā piekļuve ūdenim ir būtiska tādiem nolūkiem kā ekosistēmu pārvaldība, lauksaimniecība un enerģētika; tā kā pieaug tendence izmantot ūdensapgādi kā karadarbības līdzekli, kad konflikta puses netīši vai tīši iznīcina ūdensapgādes sistēmas, piesārņo ūdens resursus un pārtrauc elektroenerģijas padevi, nopietni ietekmējot civiliedzīvotājus; tā kā *WASH* pakalpojumu atjaunošana konfliktu situācijās joprojām ir būtiska un var kalpot par tiltu miera panākšanai; tā kā ieguves rūpniecībai un rūpnieciskajai lauksaimniecībai ir vajadzīga rūpīga pārvaldība, lai aizsargātu gan ūdens resursu pieejamību, gan kvalitāti;

N. tā kā Eiropa ir viena no pasaules līderēm ūdensapgādes tehnoloģiju jomā, jo ES dalībvalstis ir radījušas 40 % no visiem starptautiskajiem patentiem ar ūdeni saistīto tehnoloģiju jomā; tā kā veselīgas ekosistēmas ļauj uzlabot ūdens kvalitāti, vienlaikus palielinot arī klimatnoturību;

O. tā kā LESD 208. pantā ir noteikts, ka galvenais ES mērķis attīstības sadarbības jomā ir samazināt un — ilgākā laika posmā — izskaust nabadzību;

P. tā kā cilvēki ar invaliditāti saskaras ar lielāku nabadzības risku ierobežoto nodarbinātības un izglītības iespēju, zemāku algu un lielākas dzīves dārdzības dēļ; tā kā Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām ir uzsvērts, ka starptautiskā attīstības sadarbība

arhitektūras un komunikācijas šķēršļu novēršanā, arī pilsētvidē, ir būtisks elements šo personu profesionālās un sociālās iekļaušanas veicināšanai;

Q. tā kā ieguldījumi bērnos un jauniešos ir ļoti svarīgi ilgtermiņa sociālekonomiskajai attīstībai, stabilitātei un nabadzības mazināšanai; tā kā bērni veido ievērojamu daļu no jaunattīstības valstu iedzīvotājiem un ir īpaši neaizsargāti pret sekām, ko izraisa nabadzība, konflikti un ierobežota piekļuve pamata infrastruktūrai un pamatpakalpojumiem; tā kā IAM īstenošanas pasākumos, tajā skaitā tādās jomās kā piekļuve ūdenim, enerģijai un infrastruktūrai, būtu vairāk jāņem vērā bērnu reālās vajadzības;

R. tā kā tiek uzskatīts, ka aptuveni 1,18 miljardus cilvēku visā pasaulē skar enerģētiskā nabadzība, tajā skaitā 685 miljoniem cilvēkiem nav piekļuves elektroapgādei; tā kā enerģētiskā nabadzība apdraud pakalpojumu sniegšanu, ekonomikas atveseļošanos un miera veidošanu; tā kā ilgtspējīga enerģija ir pārveidojoša iespēja uzlabot noturību, mazināt konfliktus, atbalstīt pārvietotos iedzīvotājus un samazināt atkarību no svārstīgām piegādēm;

S. tā kā aptuveni 55 % pasaules iedzīvotāju dzīvo urbānās teritorijās; tā kā labi apsaimniekoti pilsētu meži un koki var samazināt gaisa temperatūru par līdz pat 8 °C, samazināt gaisa kondicionēšanas izmaksas par līdz pat 40 %, samazināt nokrišņu ūdens plūsmas un uzlabot gaisa kvalitāti, filtrējot putekļus un piesārņotājus; tā kā pilsētas var radīt pat aptuveni 70 % no pasaules atkritumiem; tā kā atkritumu nepienācīga savākšana un apsaimniekošana rada gaisa un ūdens piesārņojumu, izraisa jūras piegružojumu un veicina klimata pārmaiņas;

T. tā kā nepietiekams finansējums ir galvenais šķērslis IAM sasniegšanā; tā kā investīciju nepietiekamība IAM sasniegšanai ik gadu joprojām ir 4 triljoni USD; tā kā augstais parāda līmenis valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem ir šķērslis investīcijām, kas vajadzīgas IAM sasniegšanai; tā kā vairāk nekā 50 % valstu ar zemiem ienākumiem pašlaik ir nonākušas parādu grūtībās vai saskaras ar augstiem parāda riskiem, kas apdraud IAM sasniegšanu; tā kā *Global Gateway* kā ilgtspējīgu investīciju stratēģijai ir potenciāls būtiski ietekmēt progresu IAM sasniegšanā; tā kā būtu jāpievērš uzmanība arī izdevumu efektivitātei un fiskālajam atbildīgumam;

U. tā kā ES ir atkārtoti apstiprinājusi savu nepārprotamo apņemšanos īstenot programmu 2030. gadam un sasniegt tajā izklāstītos IAM; tā kā ES atzīst, ka tai ir jāpanāk turpmāks progress daudzu IAM sasniegšanā; tā kā ES un ANO sadarbībai, arī valstu līmenī, ir būtiska loma IAM īstenošanas veicināšanā, it īpaši nestabilos un sarežģītos apstākļos; tā kā tiek lēsts, ka aptuveni 65 % mērķu sasniegšana ir atkarīga no vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījuma;

V. tā kā ES un tās dalībvalstis kopā nodrošina vairāk nekā pusi no oficiālās attīstības palīdzības (OAP) pasaulē. tā kā, lai gan ES un tās dalībvalstis ir kopīgi apņēmušās sniegt OAP 0,7 % apmērā no nacionālā kopienākuma (NKI), tās samazināja savas OAP izdevumu saistības no 0,53 % 2023. gadā līdz 0,47 % 2024. gadā; tā kā ES ir izvirzījusi kolektīvo mērķi sniegt OAP 0,2 % apmērā no NKI vismazāk attīstītajām valstīm, bet 2023. gadā šāda OAP sasniedza 0,12 % no NKI; tā kā šis vēsturiskais finansējuma samazinājums nesamērīgi ietekmē vismazāk attīstītās valstis;

W. tā kā ASV administrācija ir pieņēmusi virkni dziļi satraucošu un kaitējumu izraisošu lēmumu starptautiskās attīstības un humānās palīdzības jomā, it īpaši apturot lielāko daļu finansējuma *USAID* programmām; tā kā šie samazinājumi jau tagad traucē piekļuvi svarīgākajiem veselības aprūpes, pārtikas nodrošinājuma un aizsardzības pakalpojumiem un ir sagaidāms, ka tie miljoniem cilvēku novedīs galējā nabadzībā un saasinās humanitārās krīzes; tā kā saskaņā ar nesen veiktām analīzēm finansējuma samazinājums varētu veicināt miljoniem novēršamu nāves gadījumu, tajā skaitā līdz pat 14 miljoniem nāves gadījumu līdz 2030. gadam, un sekas būs īpaši smagas sievietēm, bērniem un citām neaizsargātām grupām,

Pašreizējais stāvoklis

1. atkārtoti apstiprina savu stingro un nelokāmo apņemšanos nodrošināt visu IAM pilnīgu un ātru īstenošanu un sasniegšanu; uzskata, ka ES arī turpmāk būtu pilnībā jāapņemas integrēt IAM visās ES politikas jomās un likumdošanas iniciatīvās un nodrošināt politikas saskaņotību ilgtspējīgai attīstībai, bet vienlaikus atzīst, ka dalībvalstīm ir galvenā loma ilgtspējīgas attīstības veicināšanā valsts, reģionālā un vietējā līmenī; aicina ES arī turpmāk uzņemties vadošo lomu IAM īstenošanā ES un visā pasaulē, sniedzot politisku un finansiālu atbalstu; atkārtoti apstiprina savu stingro apņēmību ievērot Nākotnes paktu; aicina stiprināt daudzpusējo iestāžu lomu un spējas, lai uzlabotu IAM sasniegšanu;

2. atzinīgi vērtē pasākumus, kas kopš 2015. gada IAM īstenošanai veikti ES līmenī un visā pasaulē; pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz pēdējās desmitgades laikā gūtajiem nozīmīgajiem sasniegumiem, pasaules sabiedrība būtiski atpaliek no grafika Programmas 2030. gadam īstenošanā; atzīst 17 IAM savstarpējo saistību un to, ka Programmas 2030. gadam īstenošanai būs nepieciešama straujāka rīcība attiecībā uz visiem IAM; uzsver, ka ilgstošās negatīvās sekas, ko izraisījusi konfliktu saasināšanās, ģeopolitiskā spriedze, veselības un humanitārās ārkārtas situācijas, kā arī planētas trīskāršā krīze — klimata pārmaiņas, biodaudzveidības zudums un piesārņojums —, rada būtiskus šķēršļus IAM sasniegšanai; tāpēc uzsver steidzamo nepieciešamību īstenot starptautisko sadarbību un īstenošanas satvara sistēmisko pārveidi, lai sasniegtu IAM, ņemot vērā ekonomiskos ierobežojumus un attīstības atšķirības dažādās valstīs;

pauž nožēlu par to, ka lielākajai daļai dalībvalstu nebūs iespējas 2026. gadā gaidāmajā Augsta līmeņa politiskajā forumā iepazīstināt ar saviem brīvprātīgajiem nacionālajiem pārskatiem par IAM īstenošanu; tomēr mudina visas dalībvalstis sagatavot brīvprātīgos nacionālos pārskatus, lai informētu par IAM īstenošanu;

3. pauž bažas, ka pašreizējā ģeopolitiskā un drošības situācija apvienojumā ar steidzami risināmo klimatneitralitātes sasniegšanas uzdevumu palielina grūtības sabiedrībai un vēl vairāk apgrūtina IAM sasniegšanu; uzskata, ka IAM sasniegšanai, tajā skaitā attiecībā uz cilvēces attīstību un vienlīdzību, jo īpaši nestabilos apstākļos, būs nepieciešama stabilitāte, drošība, jānovērš konflikti un jānodrošina ekonomikas noturība un klimatnoturība, un to nevar panākt atrauti no ģeopolitikas, enerģētiskās drošības un pārtikas un ūdens nodrošinājuma; uzsver, ka visiem dalībniekiem ir steidzami jāpastiprina centieni, un norāda uz neaizstājamo lomu, kāda ir multilaterālismam demokrātiskas un uz noteikumiem balstītas daudzpusējas sistēmas aizsardzībai un stiprināšanai ANO aizgādībā, kā arī ilgtspējīgām investīcijām IAM pamatā esošo problēmu risināšanā;

4. uzsver, ka ES apņemšanās īstenot IAM un Programmu 2030. gadam pasaules un Eiropas mērogā joprojām ir ļoti svarīga un tai būtu jāsniedz skaidrs signāls partneriem visā pasaulē; atgādina par ES apņemšanos ievērot planētas iespēju robežas un līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti un šajā sakarā aicina palielināt resursefektivitāti; aicina ES un tās dalībvalstis nostiprināt savu vadošo lomu, veidojot globālas alianses, un konstruktīvi stiprināt sadarbību ar partnervalstīm, lai sasniegtu IAM un nodrošinātu atbilstošu un ilgtspējīgu finansējumu IAM sasniegšanai, aizpildot milzīgo finansējuma trūkumu, tajā skaitā to, kas radies lielākās daļas *USAID* finansējuma apturēšanas rezultātā;

5. uzsver faktu, ka pašreizējā demokrātijas lejupslīdes tendence visā pasaulē, ko raksturo tiesiskuma vājināšanās, vājinātas institūcijas, sarūkoša pilsoniskā telpa un pret dzimtes konceptu un pret tiesībām vērsto kustību pieaugums, it īpaši attiecībā uz sieviešu tiesībām un *LGBTQI+* tiesībām, rada risku palēnināt un apturēt progresu IAM sasniegšanā un apdraud Programmas 2030. gadam izpildi;

6. uzsver, ka ātrākai IAM īstenošanai ir vajadzīga pragmatiska un uz rezultātiem vērsta pieeja, kas piešķir prioritāti zinātnē un pierādījumos balstītiem, pārveidojošiem, inovatīviem un koordinētiem risinājumiem, kuri sniedz izmērāmus rezultātus, un tai ir vajadzīga lielāka saskaņotība humānās palīdzības, attīstības un miera saiknes ietvaros; uzsver, ka efektīva IAM īstenošana ir atkarīga no labas pārvaldības, tiesiskuma, korupcijas apkarošanas pasākumiem un pareizas publisko finanšu pārvaldības; atkārtoti apstiprina uz cilvēktiesībām balstītas pieejas nozīmīgumu; aicina ES un pasaules līmenī nodrošināt efektīvāku uzraudzību,

pārskatatbildību un uz rezultātiem balstītu ziņošanu par IAM īstenošanu;

7. uzsver privātā sektora, inovācijas un ilgtspējīga finansējuma svarīgo lomu IAM finansējuma trūkuma novēršanā un aicina stiprināt publiskā un privātā sektora partnerības un publisko pārvaldību, kā arī uzlabot uzņēmējdarbības vidi partnervalstīs; uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt vietējo uzņēmējdarbību, mazos un vidējos uzņēmumus, prasmju attīstību un atbilstošu tiesisko regulējumu, vienlaikus ievērojot vides un sociālos standartus;

8. uzsver nepieciešamību piešķirt prioritāti neaizsargātām grupām, īpaši bērniem, un jo sevišķi nestabilā un konfliktu skartā vidē, un aicina veikt pastiprinātas, koordinētas un ilgtermiņa investīcijas kvalitatīvā izglītībā, veselības aprūpē un bērnu aizsardzības sistēmās saskaņā ar Programmu 2030. gadam un principu "nevienu neatstāt novārtā", atzīstot šādas investīcijas par būtiskām cilvēces attīstībai, noturībai un ilgtspējīgai ilgtermiņa stabilitātei;

6. IAM: Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību visiem un ilgtspējīgu pārvaldību

9. norāda, ka 6. IAM ir viens no tiem IAM, kur īstenošana rit vissliktāk, jo neviens no tā mērķrādītājiem nav sasniegts vai virzība uz sasniegšanu nenotiek, kā plānots, savukārt attiecībā uz pusi tā mērķrādītāju vērojama stagnācija vai regress; atgādina, ka piekļuve drošam un tīram dzeramajam ūdenim un sanitārijai ir pamattiesības, kas saistītas ar sabiedrības interesēm un sabiedriskajiem un globālajiem labumiem, un tām ir būtiska nozīme globālās veselības aprūpes un izglītības pieejamības uzlabošanā, nabadzības mazināšanas un pārtikas nodrošinājuma sakarā un ekosistēmu aizsardzībā; turklāt uzsver, ka ir ļoti svarīgi stiprināt ūdens resursu noturību, ņemot vērā pieaugošo spiedienu, ko rada klimata pārmaiņas, sausums, plūdi un piesārņojums, apstākļos, kad pieaug pieprasījums pēc ūdens un konkurence starp dažādiem tā izmantošanas veidiem; uzstāj, ka piekļuve ūdenim un ūdens resursu noturība ir būtiski svarīgi vairāku citu IAM sasniegšanai; atgādina par Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Right2Water" un Parlamenta rezolūciju par to[8]un tāpēc aicina pieņemt tajā ierosinātos pasākumus, lai sasniegtu 6. IAM;

10. uzsver, ka Klimata pārmaiņu starpvaldību padome ir atzinusi *WASH* pakalpojumus par vienu no visefektīvākajiem pielāgošanās pasākumiem attiecībā uz īstermiņa klimata satricinājumiem un par visām pusēm izdevīgu pielāgošanās pasākumu, un uzsver, ka progress 6. IAM sasniegšanā ir cieši saistīts ar efektīvu un noturīgu *WASH* sistēmu un nozaru stiprināšanu; atzīst, ka *WASH* pakalpojumi

---

8 Eiropas Parlamenta 2015. gada 8. septembra rezolūcija par turpmākiem pasākumiem saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu "*Right2Water*" (OV C 316, 22.9.2017., 99. lpp.).

ir būtiski sieviešu un meiteņu cieņai, veselībai, tajā skaitā seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un tiesībām, un līdztiesībai, un aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt dzimumvērīgas *WASH* intervences, piešķirot prioritāti intervencēm, kas nodrošina sieviešu piekļuvi seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem un atbalsta sieviešu pilnīgu, vienlīdzīgu un jēgpilnu līdzdalību ar *WASH* saistītu lēmumu pieņemšanā; uzsver nepieciešamību *WASH* programmu izstrādē izmantot pieeju, kas ir iekļaujoša cilvēkiem ar invaliditāti;

11. atzīst veselīgu ekosistēmu centrālo lomu ūdens nodrošinājuma sasniegšanā; uzsver, ka ūdens cikla atjaunošana un aizsardzība ir ļoti svarīga, lai veidotu noturību pret plūdiem, sausumu un ūdens trūkumu; uzsver, cik svarīgi ir aizsargāt un atjaunot saldūdens ekosistēmas, kas ir būtiskas ūdens nodrošinājumam, biodaudzveidībai, klimatnoturībai, okeānu veselībai un ekosistēmu pakalpojumu sniegšanai; šajā sakarā aicina dalībvalstis pilnībā īstenot visus ES tiesību aktus ūdens resursu jomā;

12. izsaka bažas par neatgriezeniskajiem dabisko ūdens resursu zaudējumiem, jo daudzas kritiskas ūdens sistēmas jau ir izsmeltas, un tas ietekmē ūdensapgādes pakalpojumu uzticamu sniegšanu; atgādina, ka piekļuve ūdenim ir globālās stabilitātes pamatā, un aicina starptautisko sabiedrību izmantot gaidāmo ANO Ūdens konferenci, lai ar ūdeni saistītiem jautājumiem piešķirtu lielāku nozīmi starptautiskajā darba kārtībā; uzsver, ka ūdens resursu politikai ir jāatbalsta ūdenstilpju ilgtspējīga apsaimniekošana un visās nozarēs ir jāintegrē ūdensefektivitātes prakse, tostarp ūdens resursu ziņā viedi risinājumi un inovatīvi digitālie risinājumi; aicina uz stingrāku starptautisku rīcību, lai novērstu un mazinātu ūdens resursu pārslodzi un pārmērīgu ūdens resursu izmantošanu, atjaunotu degradētās ekosistēmas un uzlabotu ūdens resursu pārvaldību;

13. pauž dziļas bažas par to, ka saskaņā ar ANO datiem aptuveni 3,5 miljardiem cilvēku joprojām nav pieejami droši pārvaldīti sanitārijas pakalpojumi, savukārt 1,7 miljardiem trūkst pat pamatpakalpojumu; uzsver to, ka ūdens nodrošinājumam un it īpaši piekļuvei tīram ūdenim un sanitārijai ir būtiska ietekme uz ekonomisko stabilitāti, klimatnoturību un mieru; šajā sakarā norāda, ka ūdens nodrošinājums ir neatņemama miera veidošanas procesu sastāvdaļa; aicina ES stiprināt ārējās investīcijas ūdens un sanitārijas pieejamībā un pastiprināt savu vadošo lomu sadarbīgā ūdens resursu pārvaldībā nestabilos un konfliktu skartos apstākļos, lai atbalstītu stabilitāti, miera veidošanu, noturību un pielāgošanos klimata pārmaiņām; turklāt aicina konfliktā iesaistītās puses nevirzīt uzbrukumus uz ūdens un energoapgādes infrastruktūru atbilstīgi savām saistībām saskaņā ar starptautiskajām tiesībām;

14. aicina uzlabot datu vākšanu un monitoringu, it īpaši neformālās apmetnēs un reģionos, kurus skar ūdens trūkums, un veikt

mērķtiecīgas, klimatnoturīgas investīcijas, lai nodrošinātu ilgtermiņa ilgtspēju un noturību;

15. uzsver, ka ūdens piesārņojums būtu jānovērš gan tā rašanās vietā, gan nodrošinot piekļuvi efektīvai notekūdeņu attīrīšanai; uzsver vajadzību uzlabot datu vākšanu par saldūdens kvalitāti un kvantitāti un veicināt to monitoringu; mudina publiskā un privātā sektora partnerības paplašināt saldūdens un notekūdeņu infrastruktūru, tajā skaitā izvērst ūdensapgādes un sanitārijas projektus; mudina ieviest agrīnās brīdināšanas sistēmas un ūdens risku plānošanu, lai novērstu neatgriezeniskus zaudējumus; uzsver notekūdeņu attīrīšanas nozīmi iedzīvotāju un kopienu veselības nodrošināšanā; turklāt uzsver, ka notekūdeņi kalpo kā būtisks datu avots, kas nodrošina svarīgus rādītājus pandēmiju izplatības izsekošanai; uzsver monitoringa un datu vākšanas izšķirošo lomu un ka šie elementi būtu jāizstrādā praktiski īstenojamā un reālistiskā veidā;

16. atgādina, ka sabiedrības un kopienas noturību pret satricinājumiem saistībā ar ūdensapgādi var visefektīvāk panākt, ja risinājumi tiek izstrādāti kopīgi, piedaloties vietējām kopienām un ņemot vērā to zināšanas; uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt vietējo kopienu, iestāžu un komunālo pakalpojumu uzņēmumu spēju veidošanu, it īpaši nestabilās situācijās un jaunattīstības valstīs, tajā skaitā veicinot risinājumus, kas ir pielāgoti un ilgtspējīgi vietējā kontekstā un neatstāj nevienu novārtā; aicina sniegt mērķtiecīgu atbalstu attiecībā uz piekļuvi ūdenim un sanitārijai sievietēm, bērniem un visneaizsargātākajām kopienām;

17. aicina pakāpeniski atteikties no “mūžīgo ķīmikāliju” (*PFAS*) izmantošanas — sākotnēji patēriņa precēs —, jo šīm vielām, balstoties uz zinātniskiem pierādījumiem, ir kaitīga ietekme uz cilvēka veselību un vidi, un to izmantošanu atļaut, ja nav drošu alternatīvu; uzsver, ka ir jāpalielina investīcijas un jāpaātrina līdzvērtīgu un drošu alternatīvu pētniecība un izstrāde;

18. aicina ES uzņemties vadošo lomu diplomātijā ūdens resursu jomā un atbalstīt pārrobežu sadarbību ūdens resursu jomā, it īpaši izmantojot integrētu ūdens resursu pārvaldību, lai realizētu savu globālo potenciālu attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību, cilvēktiesībām, klimatnoturību, pārtikas nodrošinājumu, biodaudzveidības aizsardzību, konfliktu novēršanu, ilgtspējīga miera veidošanu un dzimumu līdztiesību, tajā skaitā pilnībā integrējot klimatnoturīgus ūdens un sanitārijas instrumentus un infrastruktūru ES klimata programmā; aicina ES integrēt pārrobežu ūdens resursu apsaimniekošanas un ūdens nodrošinājuma aspektus ES attīstības sadarbības un humānās palīdzības darbībās; turklāt aicina ES nodrošināt, lai ES atbalstītās pārrobežu ūdens resursu iniciatīvas, tajā skaitā *Global Gateway* finansētie infrastruktūras projekti, risinātu cilvēku, arī trūcīgo personu, un neaizsargātu un marginalizētu grupu vajadzības; aicina ūdens resursu pārvaldībā

iekļaut sievietes, jauniešus un pirmiedzīvotāju kopienas; iesaka stiprināt daudzpusēju sadarbību ūdens resursu jomā, tajā skaitā ratificējot ANO Konvenciju par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu un ANO Konvenciju par Likumu par starptautisko ūdensteču izmantošanu ārpus navigācijas;

19. aicina ES un tās dalībvalstis integrēt ūdens resursu politikas mērķu īstenošanu citās attiecīgajās politikas jomās, lai nodrošinātu politikas saskaņotību dažādās jomās, tajā skaitā lauksaimniecības, tirdzniecības un vides politikā, kā arī ārpolitikā, ievērojot politikas saskaņotības principu starptautiskās attīstības jomā;

20. atzinīgi vērtē Komisijas pirmo Ūdens resursu noturības stratēģiju, kurā ietverta apņemšanās atbalstīt piekļuvi tīram dzeramajam ūdenim un sanitārijai vismaz 70 miljoniem cilvēku; aicina ES un tās dalībvalstis pastiprināt centienus šajā sakarā un mazināt atpalicību ceļā uz 6. IAM sasniegšanu, efektīvi un pilnībā īstenojot šo stratēģiju;

21. aicina dalībvalstis nodrošināt savu ūdens resursu noturības programmu labāku koordināciju, pievēršot īpašu uzmanību klimatnoturīgiem ūdens un sanitārijas pakalpojumiem un infrastruktūrai; aicina ES, izmantojot Eiropas komandas iniciatīvas, atbalstīt spēju veidošanu, iestāžu stiprināšanu un integrētas ūdens resursu pārvaldības pieejas partnervalstīs, lai uzlabotu ūdens un sanitārijas pakalpojumu plānošanu, pārvaldību un uzturēšanu, tajā skaitā veidojot partnerības ar vietējām pašvaldībām, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un pilsonisko sabiedrību; šajā sakarā aicina īstenot ļoti vērienīgu pieeju globālās ūdens resursu pārvaldības un sadarbības stiprināšanai daudzpusējos forumos, piemēram, G7 samitos, G20 samitos, Baku dialogā par ūdeni klimatrīcībai un ANO konferencē par ūdeni;

22. pauž bažas par progresa trūkumu okeānu, jūru un jūras resursu ilgtspējīgas izmantošanas jomā; aicina ES un dalībvalstis, balstoties uz 2025. gada ANO Okeānu konferencē uzņemtajām saistībām, steidzami aizsargāt okeānus, palielināt savu finansiālo ieguldījumu jūras ekosistēmu aizsardzībā un atjaunošanā; pauž dziļas bažas par pieaugošo jūras piesārņojuma līmeni; prasa steidzami noteikt stingrākus pasākumus un paātrināt to īstenošanu, lai izbeigtu jūras piesārņošanu gan ES, gan starptautiskā līmenī; pauž nožēlu, ka globālās sarunas par vēsturē pirmo starpvaldību līgumu par piesārņojumu ar plastmasu ir cietušas neveiksmi; aicina, 2026. gadā atsākoties starpvaldību sarunām, pieņemt vērienīgu saistošu globālu līgumu par piesārņojumu ar plastmasu;

7. IAM Nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu

23. uzsver, ka vispārējas piekļuves nodrošināšana tīrai un cenas ziņā pieejamai enerģijai ir svarīgs transversālais virzītājspēks visai Programmai 2030. gadam; uzsver, ka 7. IAM mērķa sasniegšana palīdzēs virzīt uz priekšu vairāku citu IAM īstenošanu, arī to, kas saistīti ar nabadzības izskaušanu, dzīves līmeni un sociālekonomiskajām norisēm, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, dzimumu līdztiesību, klimata pārmaiņām, pārtikas nodrošinājumu, sabiedrības veselību, ilgtspējīgām pilsētām un kopienām, tīru ūdeni un sanitāriju;

24. aicina ES turpināt atbalstīt globālo pāreju uz atjaunīgo energoresursu energosistēmu, kas ir svarīgs ekonomiskās attīstības, noturības un ilgtermiņa enerģētiskās drošības virzītājspēks; atgādina par atjaunīgo energoresursu centrālo lomu 7. IAM sasniegšanā;

25. uzsver, ka 7. IAM sasniegšanai ir nepieciešams modernizēts un savstarpēji savienots Eiropas tīkls; atzīst Eiropas elektrotīklu paketes potenciālu nodrošināt cenas ziņā pieejamu enerģijas pārrobežu plūsmu;

26. uzsver cenas ziņā pieejamas, ilgtspējīgas un drošas energoapgādes izšķirošo lomu ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes atbalstīšanā, ES rūpnieciskās bāzes stiprināšanā un kvalitatīvu darbvietu saglabāšanā; uzsver, cik svarīgi ir stiprināt Eiropas energosistēmas ilgtermiņa noturību, nodrošinot ilgtspējīgas piegādes ķēdes, veicinot inovāciju un saglabājot konkurētspējīgas, cenas ziņā pieejamas un taisnīgas enerģijas izmaksas, tādējādi radot uzticamu un nākotnes prasībām atbilstošu energosistēmu iedzīvotājiem un rūpniecībai;

27. uzsver vajadzību dažādot enerģijas avotus, it īpaši veicinot atjaunīgās enerģijas ražošanu, kā arī vajadzību veicināt energoefektivitāti, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un paātrināt ilgtspējīgas un atbildīgas investīcijas tīrajās tehnoloģijās kā galvenos komponentus 7. IAM sasniegšanai; turklāt aicina Komisiju un dalībvalstis joprojām būt vadībā atjaunīgo energoresursu izvēršanā un samazināt atkarību no trešām valstīm;

28. atzinīgi vērtē to, ka 7. IAM ir viens no mērķiem, attiecībā uz kuru līdz šim ir panākts vislielākais progress, galvenokārt tāpēc, ka strauji pieaug atjaunīgās enerģijas ražošana; mudina Komisiju kopā ar partnervalstīm par prioritāti noteikt rentablu un energoefektīvu atjaunīgās enerģijas risinājumu ieviešanu mājsaimniecībām un uzņēmumiem, šajā nolūkā nodrošinot nepieciešamo finansējumu un it īpaši palīdzot piesaistīt privāto finansējumu; jo īpaši aicina paplašināt atjaunīgas un neatkarīgas elektroapgādes sistēmas nestabilos un konfliktu skartos apstākļos, izmantojot konfliktam atbilstīgu pieeju, kas sniegtu labumu gan pārvietotajām iedzīvotāju grupām, gan uzņēmējvalsts kopienām, un stiprinot noturību un vietējo ekonomisko resursu un cilvēkresursu attīstību;

29. uzsver, cik svarīgi ir pēc iespējas ātrāk pakāpeniski pārtraukt fosilo kurināmo izmantošanu saskaņā ar Parīzes nolīguma un AAE konsensa mērķiem, kā arī pakāpeniski pārtraukt visas subsīdijas fosilajiem kurināmajiem un videi kaitīgas subsīdijas saskaņā ar ES 8. vides rīcības programmu; šajā sakarā atzinīgi vērtē pirmo konferenci par atsacīšanos no fosilā kurināmā, kas notika Santamartā, Kolumbijā, no 2026. gada 24. līdz 29. aprīlim;

30. uzsver, cik svarīgi ir veicināt ES investīcijas decentralizētās, ilgtspējīgās un atjaunīgo energoresursu sistēmās, tajā skaitā mājsaimniecību saules enerģijas sistēmās, minitīklos, autonomās sistēmās un kopienu iniciatīvās, lai stiprinātu centienus novērst piekļuves enerģijai trūkumu, it īpaši partnervalstīs un nestabilos apstākļos, atzīstot tā kritisko ietekmi uz izglītību, veselības aprūpi un aizsardzību, īpaši sieviešu un bērnu gadījumā;

31. uzsver, ka piekļuves enerģijai paplašināšanu var paātrināt, izveidojot valsts iestāžu un privātā sektora partnerības; uzsver, ka enerģētikas intervenču un projektu pamatā vajadzētu būt uz konflikta izpratni balstītai analīzei un ar tiem vajadzētu reaģēt uz vietējo situāciju un vajadzībām, lai maksimāli palielinātu to pārveidojošo ietekmi, it īpaši pakalpojumu nepietiekamības un stabilitātes trūkuma apstākļos; uzsver pilsoniskās sabiedrības organizāciju izšķirošo lomu šajā sakarā un vajadzību pēc jēgpilnas sadarbības ar vietējām ieinteresētajām personām;

32. aicina Komisiju stiprināt ES ieguldījumus gan stratēģijas *Global Gateway*, gan ierosinātā instrumenta "Eiropa pasaulē" ietvaros, sniedzot partnervalstīm vienlīdzīgus ieguvumus, it īpaši sakarā ar zināšanu apmaiņu un tehnoloģiju tālāknodošanu, vietējo iedzīvotāju apmācīšanu un pārkvalifikāciju, darbvietu radīšanu, grūti dekarbonizējamu rūpniecisko darbību dekarbonizāciju un piekļuvi tīrākai mobilitātei un enerģijai;

33. uzsver nepieciešamību turpināt attīstīt globālo sadarbību un ilgtspējīgas vērtību ķēdes, lai nodrošinātu, ka kritiskās izejvielas, kas ir nepieciešamas globālajai enerģētiskajai drošībai, kā arī digitālās un zaļās pārkārtošanās sakarā, tiek iegūtas, ievērojot tiesībās balstītu pieeju; uzsver, ka šādai pieejai ir jāņem vērā gan pieprasījuma, gan piedāvājuma puses vajadzības tā, lai tiktu mazināta negatīvā sociālā, vides un ekonomiskā ietekme, cilvēktiesību pārkāpumi, piemēram, bērnu darbs kā arī ietekme uz vietējām kopienām, un jāveicina izcelsmes valstu rūpnieciskā un sociālekonomiskā attīstība, tajā skaitā to loma visā kritisko izejvielu vērtības ķēdē, un jānodrošina vietējo kopienu un pilsoniskās sabiedrības jēgpilna iesaistīšanās šajā procesā; šajā sakarā uzsver nepieciešamību balstīties uz ANO ģenerālsekretāra ekspertu grupas par enerģētikas pārkārtošanai kritiskajām izejvielām (kuras līdzpriekšsēdētāja ir ES) noteiktajiem mērķiem un principiem, lai

veicinātu minerālu ilgtspējīgu ieguvi un vietējo vērtības ķēžu attīstību;

34. uzsver, cik svarīgi ir pilnībā un efektīvi iesaistīt pirmiedzīvotājus un vietējās kopienas visā kritisko izejvielu vērtības ķēdē saskaņā ar ANO Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām;

35. atzīst, ka bez pienācīgas pārvaldības pieaugošais pieprasījums pēc kritiskajām izejvielām var pastiprināt stratēģisko atkarību, palielināt ģeopolitisko ievainojamību un spriedzi, kā arī cilvēktiesību pārkāpumus, un veicināt vides un sociālās problēmas; tāpēc uzsver, cik svarīgi ir stiprināt konkurētspējīgu un noturīgu aprites ekonomiku, it īpaši uzlabojot resursefektivitāti, palielinot reciklēšanas jaudas un veicinot inovāciju otrreizējo izejvielu jomā, lai samazinātu dabas resursu izmantošanu un atkarību no kritiskajām izejvielām; šajā nolūkā aicina veikt pasākumus, lai veicinātu ciešāku globālu sadarbību ilgtspējīgas resursu pārvaldības jomā;

36. uzsver nepieciešamību pastiprināt pasākumus enerģētiskās nabadzības apkarošanai, jo īpaši nestabilās situācijās, kas saistītas ar iedzīvotāju pārvietošanu; uzsver, ka enerģētiskā nabadzība ietekmē dzīves līmeni un apdraud iztikas līdzekļus un cilvēku veselību, ietekmē būtisku pakalpojumu sniegšanu un sakarā ar to jāveic īpaši pasākumi attiecībā uz neaizsargātām grupām, it īpaši sievietēm un bērniem, tajā skaitā ieviešot sociālos enerģijas tarifus un subsīdijas;

37. uzsver, ka enerģētiskā nabadzība nestabilu apstākļu un iedzīvotāju pārvietošanas kontekstā apdraud iztikas līdzekļus, būtisku pakalpojumu sniegšanu, cilvēces attīstību un sociālo stabilitāti, it īpaši ietekmējot neaizsargātas grupas;

9. IAM: Veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovācijas

38. atzinīgi vērtē vispārējo progresu 9. IAM sasniegšanā, it īpaši ievērojamo progresu, kas panākts infrastruktūras attīstībā, iekļaujošā un ilgtspējīgā rūpniecības izaugsmē un inovācijas jomā; tomēr norāda, ka progress dažādās valstīs un reģionos ir nevienmērīgs; uzskata, ka ir nepieciešama mērķtiecīga rīcība, lai pārvarētu šīs atšķirības un nodrošinātu vienādu progresu 9. IAM īstenošanā;

39. uzsver drošas, ilgtspējīgas un noturīgas infrastruktūras, tajā skaitā digitālās, transporta, enerģētikas un ūdensapgādes infrastruktūras, stratēģisko nozīmi ekonomikas attīstības atbalstīšanā, savienojamības uzlabošanā, klimata pārmaiņu mazināšanā un klimatadaptācijā, kā arī cilvēces attīstības uzlabošanā, it īpaši lauku un perifēros apgabalos; aicina īstenot holistisku pieeju, lai integrētu klimatnoturību katrā infrastruktūras dzīves cikla posmā;

40. uzsver nepieciešamību novērst infrastruktūras atšķirības un sociālekonomisko nevienlīdzību, tostarp tās, kas saistītas ar digitālo

piekļūstamību un enerģētisko nabadzību; uzstāj, ka infrastruktūras un savienotības projektiem ir jāveicina vietējās vērtības radīšana un jāievēro vispārējas piekļūstamības principi, lai nodrošinātu, ka infrastruktūras projekti nerada jaunus šķēršļus, un jāveicina visneaizsargātāko grupu pilnīga iekļaušana; uzsver nepieciešamību nodrošināt dzimumvērīgas pieejas digitālajās investīcijās, lai novērstu digitālo prasmju un iespēju atšķirības starp dzimumiem, jo pastāvīgie šķēršļi ierobežo sieviešu un meiteņu izredzes gūt labumu no jaunajām tehnoloģijām;

41. uzsver, ka ir jāveicina ilgtspējīgi risinājumi uzņēmumu ietekmes uz vidi samazināšanai visās nozarēs, piemēram, atbildīgs resursu patēriņš, resursefektivitāte un pastiprinātas darbības aprites ekonomikas sasniegšanai; atgādina par nozīmi, kāda ir principam "piesārņotājs maksā";

42. uzsver, ka, lai gan Programma 2030. gada veicina konkurētspēju, inovāciju un ieguldījumus, iekļaujoša un ilgtspējīga industrializācija šīs programmas un turpmāko mērķu sasniegšanai jāpielāgo klimatneitralitātes, vides un biodaudzveidības aizsardzības mērķiem, kā arī taisnīgas pārkārtošanās mērķiem, nevienu neatstājot novārtā; šajā sakarībā uzsver, ka ir vajadzīgas turpmākas investīcijas, lai sasniegtu 9. IAM, ir īpaši jāizmanto publiskā un privātā sektora partnerības un citi riska mazināšanas instrumenti, tajā skaitā ar stratēģijas *Global Gateway* starpniecību, un citas Eiropas attīstības finansēšanas iestādes; aicina palielināt publiskās investīcijas zaļajā, digitālajā un sociālajā infrastruktūrā, tajā skaitā sabiedriskajā transportā, energotīklos un digitālajā savienojamībā, izmantojot progresu visos reģionos, it īpaši vismazāk attīstītajās valstīs; turklāt aicina ES turpināt mobilizēt privāto kapitālu, lai padarītu investīcijas pievilcīgas privātajiem investoriem; uzsver, ka, lai šādas investīcijas būtu abpusēji izdevīgas, tām būtu jāatbalsta vietējā pievienotā vērtība, laba pārvaldība, fiskālie ieguvumi un augsti vides standarti;

43. uzsver inovācijas, pētniecības un tehnoloģiju attīstības lomu produktivitātes, konkurētspējas un ilgtspējas uzlabošanā, tajā skaitā ilgtspējīgu tehnoloģiju pētniecībā, izstrādē un ieviešanā; aicina pastiprināt atbalstu uzņēmējdarbībai, profesionālajai izglītībai un apmācībai, kā arī prasmju attīstībai, jo tie ir galvenie inovācijas, produktivitātes un iekļaujošas rūpniecības izaugsmes veicinātāji, it īpaši valstīs ar zemiem ienākumiem;

44. aicina stiprināt sadarbību tehnoloģiju pārneses, pētniecības partnerību un inovācijas ekosistēmu jomā starp ES un partnervalstīm, veicinot pētniecības sadarbību un dodot iespēju vismazāk attīstītajām un maznodrošinātajām valstīm virzīties uz augšu globālajās vērtības ķēdēs;

11. IAM: Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas

45. norāda uz riskiem, kas saistīti ar straujo urbanizāciju, apvienojumā ar klimata pārmaiņām, piesārņojumu un biodaudzveidības zudumu; šajā sakarā uzsver nepieciešamību integrēt klimatadaptācijas un biodaudzveidības aspektus pilsētplānošanā un stiprināt pilsētu noturības pasākumus, tajā skaitā veicinot energoefektīvu un klimatnoturīgu mājokļu būvniecību, paplašinot zaļās zonas ekosistēmu atjaunošanai, stiprinot gatavību katastrofām, prevenciju un reaģēšanu uz tām, kā arī uzlabojot ūdens resursu apsaimniekošanu un aizsardzību pret plūdiem; turklāt uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt efektīvu zemes izmantošanu un ierobežot pilsētu teritoriju izplešanās negatīvo ietekmi, lai aizsargātu ekosistēmas un panāktu ilgtspējīgu pilsētattīstību;

46. uzsver, ka 11. IAM sasniegšanai ir jāpievērš īpaša uzmanība nevienlīdzības novēršanai urbānajās teritorijās; turklāt uzsver, ka klimata pārmaiņas, arī pilsētvidē, nesamērīgi ietekmē sievietes un meitenes, it īpaši tās, kuras atrodas nestabilos vai neaizsargātos apstākļos; aicina valdības un vietējās pašvaldības nodrošināt, ka investīcijas tiek sadalītas taisnīgi, risinot marginalizācijas problēmu, it īpaši apgabalos, kuros pašlaik sistēmiski trūkst pieejama un cenas ziņā pieņemama transporta, sabiedrisko pakalpojumu, vietējo un ilgtspējīgu pārtikas ķēžu un mājokļu, vienlaikus īpašu uzmanību pievēršot neaizsargātām un sociālekonomiski neizdevīgā stāvoklī esošām grupām;

47. pauž nožēlu, ka lielai daļai pilsētu iedzīvotāju joprojām nav piekļuves cenas ziņā pieejamām, efektīvām un ilgtspējīgām transporta sistēmām; norāda, ka sabiedriskā transporta pieejamības, piekļūstamības uzlabošana un izmantošanas palielināšana līdztekus videi nekaitīgas mobilitātes infrastruktūrai, kā arī citu inovatīvu un tīru mobilitātes risinājumu attīstīšana ir būtisks instruments gaisa piesārņojuma samazināšanai; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt atbilstošu infrastruktūru un pakalpojumus cilvēkiem ar ierobežotām pārvietošanās spējām, arī cilvēkiem ar invaliditāti;

48. uzsver, ka ir steidzami jāuzlabo un jāievieš atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas sistēmas saskaņā ar atkritumu hierarhijas principiem, tajā skaitā attiecīgā gadījumā izmantojot digitālās tehnoloģijas un mākslīgo intelektu, kā arī investējot atkalizmantošanas un reciklēšanas sistēmās un atkritumu apjoma samazināšanā; uzsver gaidāmā Aprites ekonomikas akta lomu aprites ekonomikas potenciāla atraisīšanā; aicina veikt pasākumus, lai veicinātu patiesa ES otrreizējo izejvielu tirgus izveidi;

49. atgādina par steidzamo vajadzību īstenot enerģētikas un klimata risinājumus vietējā un pašvaldību līmenī, tajā skaitā izmantojot dabā balstītus risinājumus, lai novērstu klimata pārmaiņu sekas, tajā skaitā pakļautību ekstremālam karstumam;

50. atgādina par nepieciešamību rīkoties mājokļu modernizācijas, cenas pieejamības un ilgtspējas jomā, izvēršot energoefektīvus un klimatnoturīgus mājokļu modeļus un būvniecības stratēģijas; uzsver, cik svarīgi ir šajā sakarā palielināt investīcijas, kas var ietvert privātās investīcijas un publiskā un privātā sektora partnerības, un aicina ES atbalstīt pilsētas kapitāla piesaistē, izmantojot inovatīvus finansēšanas instrumentus;

51. atzīst, ka tiesības uz vietu, kur dzīvot mierā, drošībā un cieņā, ir pamattiesības un norāda, ka cenas ziņā pieejamu mājokļu krīze skar līdz pat trim miljardiem cilvēku visā pasaulē; uzsver nepieciešamību līdz 2030. gadam nodrošināt ikvienam piekļuvi pienācīgiem, piemērotiem, drošiem, piekļūstamiem, ilgtspējīgiem, energoefektīviem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un pamatpakalpojumiem, tajā skaitā veicinot valsts mājokļu politiku; aicina ES atbalstīt partnervalstis sociālo mājokļu politikas izstrādē;

52. mudina uz ciešāku sadarbību starp pilsētām, uzņēmumiem, pētniecības iestādēm un pilsonisko sabiedrību, lai veicinātu inovāciju, dalītos ar paraugpraksi un paplašinātu sekmīgus pilsētvides risinājumus, tajā skaitā izmantojot partnerības starp Eiropas un partnervalstu pilsētām, ES platformas un zināšanu apmaiņas iniciatīvas;

17. IAM: Stiprināt globālās partnerības īstenošanas līdzekļus un atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai

53. aicina ES arī turpmāk iestāties par multilaterālismu, starptautiskos noteikumos balstītu kārtību un atbalstu ANO sistēmai, lai uzņemtos globālu vadošo lomu Programmas 2030. gadam īstenošanā un aizpildītu citu atstātās nepilnības, veidojot jaunas alianses un stiprinot esošās, un strādājot ar globālajiem partneriem, lai mobilizētu finansējumu; uzsver nepieciešamību stiprināt starptautiskos līgumus un nolīgumus, piemēram, Parīzes nolīgumu, Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un reģionālās dabas aizsardzības iniciatīvas;

54. vēlreiz pauž pilnīgu atbalstu pastāvīgajai multilaterālisma vērtībai un uzsver, ka modernizēta daudzpusēja tirdzniecības pārvaldības sistēma ir būtiska; atgādina par ES atbalstu PTO pilnvarām un notiekošajām sarunām par ANO Līgumu par uzņēmējdarbību un cilvēktiesībām;

55. pauž satraukumu par ikgadējo aptuveni 4 triljonu ASV dolāru lielo investīciju nepietiekamību IAM sasniegšanai, ko vēl vairāk saasina OAP apjoma samazināšanās; mudina ES un dalībvalstis censties nodrošināt pietiekama finansējuma piešķiršanu, lai izpildītu saistības atvēlēt līdzekļus 0,7 % apmērā no NKI OAP un nodrošināt līdzekļus 0,2 % apmērā no NKI kā OAP vismazāk attīstītajām valstīm;

56. stingri mudina izpētīt iespējas piesaistīt privāto finansējumu, tajā skaitā izmantojot kapitāla tirgu savienību; šajā sakarā atzinīgi vērtē ANO Attīstības programmas IAM investoru platformu, kas ļauj privātiem uzņēmumiem noteikt "investīciju iespēju jomas", lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību, un aicina veikt turpmākus ieguldījumus, tajā skaitā izmantojot publiskā un privātā sektora partnerības, lai palīdzētu novērst IAM finansējuma deficītu, ievērojot Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Attīstības palīdzības komitejas kritērijus; turklāt mudina apkarot nelikumīgas finanšu plūsmas, nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu nemaksāšanu;

57. pauž dziļas bažas par jaunattīstības valstu parādu krīzes iespējamību, it īpaši attiecībā uz valstīm ar zemiem ienākumiem un vismazāk attīstītajām valstīm, un kā pirmo soli aicina atvieglot un pārstrukturēt skarto valstu parādu, ņemot vērā ANO Tirdzniecības un attīstības konferences principus par atbildīgas valstu kreditēšanas un aizņemšanās veicināšanu un ESAO parāda ilgtspējas principus, kā arī resursu suverenitāti; uzsver nepieciešamību efektīvi un atbildīgi izmantot pieejamos resursus; atzīst, cik svarīgs skartajām valstīm ir uz dotācijām balstīts finansējums un finansējums ar ļoti izdevīgiem nosacījumiem, un parādu neradoši instrumenti; šajā sakarā norāda uz globālās finanšu arhitektūras ierobežojumiem un nepietiekamo starptautisko atbalstu; uzsver, ka šīm valstīm, lai sekmētu daudz lielākus ieguldījumus IAM sasniegšanā, steidzami ir vajadzīgi lielāki finanšu resursi un fiskālā telpa; šajā sakarā norāda uz notiekošajām sarunām par ANO Vispārējās konvencijas par starptautisko sadarbību nodokļu jomā izveidi un īstenošanu;

58. uzsver, ka efektīvām globālām partnerībām jābalstās uz savstarpēju sadarbību un jānodrošina partneru kopīgo mērķu sasniegšana; uzsver pārredzamības, labas pārvaldības un izmērāmas ietekmes nozīmi visos attīstības sadarbības centienos;

59. uzsver ES iniciatīvas *Global Gateway* stratēģisko nozīmi un potenciālu būt par ilgtspējīgu partnerību stiprināšanas un augstas kvalitātes infrastruktūras nodrošināšanas parauginstrumentu, vienlaikus veicinot starptautisko standartu ievērošanu un ilgtermiņa ekonomisko un sociālo attīstību partnervalstīs;

60. mudina uz ciešāku sadarbību ar partnervalstīm, starptautiskajām finanšu iestādēm, reģionālajām attīstības bankām un vietējām ieinteresētajām personām, lai koordinētu attīstības centienus, izvairītos no dublēšanās un maksimāli palielinātu ietekmi, atbalstot Programmu 2030. gadam, it īpaši nestabilās, konfliktu un iedzīvotāju pārvietošanas skartās vidēs; uzsver, ka attīstības sadarbības programmās būtu jāiekļauj skaidri ietekmes novērtēšanas mehānismi un līdzdalīga uzraudzība, iesaistot vietējās ieinteresētās personas;

Perspektīvas

61. atkārtoti norāda, ka IAM ir vienīgais globāli saskaņotais un visaptverošais mērķu kopums, kas vērsts uz galvenajām problēmām, ar kurām saskaras gan attīstītās, gan jaunattīstības valstis, un pašlaik tie ir labākais pieejamais instruments šo problēmu pamatcēloņu novēršanai; atkārtoti apstiprina, ka vismazāk attīstītajām valstīm un valstīm ar zemiem ienākumiem kā visneaizsargātākajām valstu grupām ir nepieciešams pastiprināts globālais atbalsts, lai sasniegtu IAM; aicina ES turpināt un stiprināt savu lomu 2026. gadā gaidāmā Augsta līmeņa politiskā foruma apspriedēs, lai pavērtu ceļu paātrinātai rīcībai, ņemot vērā Programmas 2030. gadam termiņu, un veicinātu uz nākotni vērstu globālas ilgtspējīgas attīstības programmu, kas sniedzas tālāk par 2030. gadu;

62. aicina ES un dalībvalstis izstrādāt īstenošanas plānus ar konkrētiem termiņiem IAM sasniegšanai, kuros noteikti vērienīgi mērķrādītāji laikposmam pēc 2030. gada; šajā sakarā aicina Komisiju rādīt piemēru un izstrādāt visaptverošu stratēģiju, ko papildinātu strukturēts IAM īstenošanas plāns; atzinīgi vērtē ES pirmo brīvprātīgo pārskatu par IAM īstenošanu 2023. gadā un uzskata, ka šādiem pārskatiem vajadzētu būt regulāriem;

63. norāda, ka IAM sniedz arī ekonomisku iespēju veidot patiesu labklājību un ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, kas veicina konkurētspēju, inovāciju un noturību, tādējādi ļaujot cilvēkiem dzīvot cienīgu dzīvi, vienlaikus pilnībā respektējot planētas iespēju robežas, tajā skaitā biodaudzveidību un vidi, izmantojot jaunas tehnoloģijas un radot jaunas ekonomikas nozares un darbvietas; uzsver, ka pārejai uz ilgtspējīgu un noturīgu ekonomiku būtu jāveicina pienācīgs darbs, sociālā aizsardzība un spēcīgas darba ņēmēju tiesības visā pasaulē;

64. uzsver nepieciešamību nodrošināt politikas saskaņotību attīstībai atbilstoši LESD 208. pantam ar mērķi ilgtspējīgas attīstības ekonomiskos, sociālos un vides aspektus integrēt visos politikas veidošanas cikla posmos, lai veicinātu politikas jomu sinerģiju, nosakot un saskaņojot iespējamos kompromisus, kā arī pievēršoties ES politiku plašākai ietekmei starptautiskā mērogā;

65. uzsver, ka neatkarīga un pienācīgi finansēta pilsoniskā sabiedrība, kā arī vietējās pašvaldības un kopienas ir galvenie partneri Programmas 2030. gadam īstenošanā; uzsver nepieciešamību veidot, atbalstīt un aizsargāt pilsonisko telpu un nodrošināt, lai pilsoniskās sabiedrības organizācijas, tajā skaitā vietējās nevalstiskās organizācijas, jēgpilni piedalītos IAM sasniegšanā un saņemtu atbilstošu ilgtermiņa un elastīgu finansējumu, it īpaši valstīs, kurās pilsoniskā telpa sarūk;

66. atgādina, ka sievietes un bērnus, it īpaši meitenes, nesamērīgi ietekmē ekonomikas krīzes, ierobežota veselības aprūpe, klimata pārmaiņas, ar dzimumu saistīta vardarbība un konflikti un ka pastāvīgā nevienlīdzība turpina ierobežot viņu pilnvērtīgu līdzdalību

sabiedrības dzīvē; uzsver nepieciešamību pēc atbilstoša un elastīga finansējuma, tajā skaitā vietējām un sieviešu tiesību organizācijām, no kurām daudzas saskaras ar nopietniem finansiāliem ierobežojumiem;

67. uzsver, ka ilgtspējīga un iekļaujoša ekonomikas izaugsme planētas iespēju robežās, konkurētspēja un inovācija, kā arī spēcīgs privātais sektors ir neaizstājami ilgtspējīgas attīstības un sabiedrības labklājības veicinātāji, un uzsver, ka digitalizācijai, MI un tīrajām tehnoloģijām ir potenciāls palīdzēt sasniegt globālos ilgtspējības mērķus, tāpēc tām vajadzētu atvēlēt vietu ES attīstības vīzijā; mudina ES izmantot savu ietekmi, lai virzītu uz priekšu Programmu 2030. gadam nolūkā panākt reālus dzīves līmeņa uzlabojumus, nabadzības mazināšanu un iespēju paplašināšanu nākamajām paaudzēm, tajā skaitā stiprinot noturību un inovāciju;

68. aicina konkrētā rīcībā pārvērst saistības, kas uzņemtas 2024. gada Nākotnes samitā, ar Nākotnes paktu un Seviljā rīkotajā 2025. gada 4. Starptautiskajā konferencē par attīstības finansēšanu, un palielināt investīcijas, lai novērstu finansējuma trūkumu ilgtspējīgai attīstībai; uzsver, ka jebkuram globālās attīstības satvaram pēc 2030. gada ir jābūt vērienīgam, izmērāmam un vērstam uz rezultātu sasniegšanu;

69. uzsver daudzpusēju nolīgumu, it īpaši vides nolīgumu, nozīmi, jo tie veido efektīvus satvarus starptautiskās sadarbības veicināšanai un IAM sasniegšanai, un mudina ES vēl vairāk stiprināt to īstenošanu un ietekmi;

70. aicina nodrošināt, lai ES daudzgadu finanšu shēma 2028.–2034. gada periodam pilnībā atbilstu Programmai 2030. gadam un veicinātu IAM sasniegšanu; uzsver, ka ES apņemšanās sasniegt IAM būtu jāatbalsta ar vērienīgām finanšu saistībām daudzgadu finanšu shēmā 2028.–2034. gada laikposmam; aicina ES un tās dalībvalstis nodrošināt papildu finansējumu klimata pārmaiņu mazināšanai un klimatadaptācijai, kā arī zaudējumu un kaitējuma segšanai saskaņā ar ceļvedi “No Baku uz Belenu”, par kuru tika panākta vienošanās ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferences 29. sesijā (*COP 29*);

°

° °

71. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.